

Mitä on kommunalismi?

Eirik Eiglad
suom. Jussi Haverinen

15. syyskuuta 2009

Mitä on kommunalismi?

*Lausunto lehden neuvoa-antavalta paneelilta*¹

Joka suunnalla vallitsee poliittinen hämmennys. Ainoastaan radikaalin vaihto-ehdon löytäminen ei ole vaikeaa, on myös aina vain vaikeampaa erottaa erilaisia poliittisia suuntauksia toisistaan. Mitkään perinteisistä ideologioista ei vaikuta kykenevän tarjoamaan inspiraatiota ja ohjenuoria periaatteelliselle poliittiselle toiminnalle, tai vielä vähemmän vallankumoukselliselle aktivismille. Harvoin, jos missään, on tehty vakavia yrityksiä ylläpitää ideologista yhtenäisyyttä. Seuraus tästä on ollut sekoitus itsensä kanssa ristiriitaisia asemia. Nykypäivänä voimme nähdä korkeaprofilisten anarkistien suosivan vahvaa keskitettyä valtioita, samalla kun johtavat sosiaalidemokraatit kannattavat yksityistämistä ja säännöstelyn lopettamista, ja jopa vakaumuksellisten Marxilaisten ajautumista kohti vanhoja mystisiä filosofioita. Tämä ideologinen hämäännys ei rajoitu joihinkin korkea asemaisiin yksilöihin; se on olemassa laajoilla alueilla radikaalista väestönosasta. Itseasiassa, paljon siitä mikä käy radikaalista liikkeestä tänään löytää osittain ilmauksensa sisäisesti ristiriitaisista käsitteistä kuten “markkinasosialismista” tai “hyvinvointivaltiosta”.

Aikaisemmin oli mahdollista, usein varsin helppoa erottaa ideologiset erot erinäisten poliittisten suuntausten välillä, sekä varsinkin erottaa radikaalit vallitsevan järjestyksen puolustajista. Kuitenkin tämä ei ole totta enää nykypäivänä — poliittinen ilmasto on muuttunut siinä määrin että sekavuus, ei selkeys, on luonteenomaista politiikalle. Jos pyrimme katsomaan läheltä eri puolueita joilla on paikka maailman parlamenteissa, on lähes mahdotonta osoittaa selkeisiin rajaviivoihin, edes perinteisten ideologisten vastustajien, kuten konservatiivien ja sosiaalidemokraattien tai liberaalien ja radikaalien, tai edes kommunistien ja nationalistien välillä. Periaatteet kiehuvat jatkuvasti pois kompromissien, valtapelien, hämäreiden kauppojen ja urakehityksen soppaan.

Vielä häiritsevämpää on että tietoisuus tästä ongelmasta on minimaalista nykypäivän radikaalien suuntauksien keskuudessa, jotka käyttävät vain matalaa tietoisuutta omasta politiikastaan ja toiminnastaan. Esimerkiksi kun nykypäivän radikaalit vaativat että hallitusten tulisi käyttää suurempaa hal-

---

¹Tämän artikkelin kirjoitti Eirik Eiglad, Murray Bookchinin ajatusten pohjalta

lintaa markkinatalouteen, he usein tietämättään uudelleen tulkitsevat sosiaalidemokraattien ja liberaalien perinteisiä vaatimuksia, vaikka he saattaisivat seuraavassa lauseessaan vastustaa sosiaalidemokratiaa ja liberaalia reformismia.² Sosiaalidemokratia on itsessään hyvä esimerkki aikaamme kuuluvasta poliittisen johdonmukaisuuden rappeutumisesta. Sosiaalidemokraateilla oli laaja joukko vaatimuksia, joiden oli tarkoitus asteittain tuoda sosialismi kehittyneisiin länsimaihin. Nykypäivänä monissa Eurooppalaisissa valtioissa sosiaalidemokraateilla on pitkäaikaista parlamentaarista kokemusta ja heillä on monia paikkoja hallituksessa; he eivät enää pyri sosialistiseen tulevaisuuteen, vaan ovat tyytyväisiä pelkkiin parannuksiin status quoissa. Varmastikin sosiaalidemokratian kulkureitissä on ollut jonkin verran jatkuvuutta August Bebelin ja Wilhelm Liebknechtin ajoista eteenpäin, tätä reittiä merkitsee kompromissit ja keskinkertaisuus, mutta tämä ei kuitenkaan peitä sitä faktaa että ideologinen ilmasto Gotha –ohjelman maailman aikaan oli hyvin erilainen kuin oman aikamme vastaava ilmasto, ja että itse ne ”liikkeet” jotka seurasivat Anthony Giddensin ”Kolmatta tietä” ja ”Neue Mittea” ovat menettäneet kaikki piirteet jotka perinteisellä sosiaalidemokratialla oli, paitsi kenties retoriikan.³ Samankaltainen sekaavuus on leimallista muille perinteisille poliittisille suuntauksille, samalla kun koko poliittinen spektri on siirtynyt oikealle.

Tätä ajatusten ja periaatteiden sekoittamista puolustaa innokkaasti tietty vaikutusvaltaiset akateemiset suuntaukset, joille mauttomat kommentit että ei ole enää ”suuria kertomuksia”, tai että ”ideologioiden häkki on poissa” antavat makua. Nykypäivänä se mikä legitimoii poliittisen näkökannan ei ole sen periaatteellinen johdonmukaisuus ja ideologinen yhtenäisyys, vaan niiden kannattamista harkitsevien henkilökohtaiset maut. Tämä kehitys on erityisen traaginen, koska se poistaa todellisen sisällön poliittisesta diskurssista, vapaan ja oikeudenmukaisen yhteiskunnan luomisen päämäärän kanssa. Loppujen lopuksi on mahdotonta pitäytyä periaatteisiin ilman selkeää ideologista määrittystä näistä periaatteista. Siitä huolimatta että postmodernismi on uppoutunut radikaaliin kieleen, on valitettavaa että ainoastaan vallitseva järjestelmä saa jotain uskosta että ”ideologiat ovat kuolleita”. Samalta ”postmodernilta” maustehyllyltä löydämme lausuntoja siitä että ”ei löydy enää totuuksia”, että ”ei löydy enää yhteistä mittaa siitä mikä on oikein ja väärin” sekä siitä että yksilö on maailmankaikkeuden alku ja loppu. Nykyinen eettis-

²Huolimatta parlamenttien omistautumisesta uusliberaalille laeille, valtion säännöstylyt ovat edelleen korvaamaton mekanismi markkinoiden epävakauden tasapainottamiseksi ja sosiaalidemokratia voi hyvinkin saavuttaa laajan elpymisen kun taloudellinen kriisi pahenee, tähän viittaa uusien liikkeiden kuten ATTACin (*Association pour une Taxation des Transactions financières pour l'Aide aux Citoyens*) kasvu.

³Berliinin muurin kaatumisen jälkeen, johtavat Eurooppalaiset sosiaalidemokraatit uudelleenmuotoilivat poliittisen kantansa, määritellen oikean paikkansa nyt keskustaksi eikä vasemmistoksi, kuten on havaittavissa ”Kolmannesta tiestä” joka oli merkittävä Tony Blairin Britannian politiikalle tai ”Neue Mitte” (”uusi keskusta”) jota Saksan Gerhard Schröder kannattaa

ten päätelmien relativisointi on intiimisti yhteydessä syvälle juurtuneeseen ongelmaan; tarkemmin sanoen yhteiskunnalliseen järjestelmään joka hoivaa eristyneiden monadien kehittymistä tasapainoisten ja vastuuntuntoisten ihmisten sijaan — Ison-Britannian entinen pääministeri Margaret Thatcher oli sitä mieltä ettei ole yhteiskuntaa, on vain yksilöitä.⁴ Tämä näkemys saa aina vain enemmän kannattajia länsimaissa, jopa radikaaleissa piireissä. Kun tulee vaikeaksi vakuuttaa ihmisille että on itseasiassa olemassa jotain jota kutsutaan yhteiskunnaksi, että se sisältää enemmän kuin pelkän yhteenlasketun määrän yksilöllisiä jäseniään, ja että ihmisolennot jakavat yhteisen historian joka ylittää yksilölliset näkemyksemme siitä, niin silloin tulee hälyttävän selkeäksi että kapitalismi, moraalittomana taloudellisena järjestelmänä on hoivannut lähes täydellisen yhteiskunnallisen elämän ja etiikan relativisoinnin, jolla on vakavia seuraamuksia yhteiskunnan kehityksen jatkumiselle.

Sen jälkeen kun meidät on saatu luulemaan että ideologiat ovat kuolleita, emme voi enää luoda ideologisia vaihtoehtoja status quoille. Ja mikäli päädymme uskomaan että ei ole olemassa ideologisia vaihtoehtoja, me olemme jo uponneet *kapitalistiseen* ideologiaan, nostaen vallitsevan asioiden tilan ja irrationaalisen, tai itseasiassa antisosiaalisen järjestelmän, ylimmäksi. Mikäli emme salli itsellemme mahdollisuutta kehittää ja muotoilla vaihtoehtoja, jotka voivat haastaa vallitsevat ajatukset, niin silloin vallitseva yhteiskunnallinen järjestys on kaikki mikä meille on jäänyt. Francis Fukuyaman väite että kapitalismi on “historian loppu” tulee siinä tapauksessa olemaan itsensä toteuttava ennustus. Tämän kaltaiset väitteet, niiden absurdiudesta huolimatta, luovat räätälöityjä Orwellilaisia epäjatkumoit menneisyyden, nykyisen ja tulevaisuuden välille, jotka rajoittavat ihmisten toiminnan pelkäksi eläimelliseksi sopeutumiseksi ja muuttaa kaiken kulttuurillisen tai poliittisen osanoton pelkän henkilökohtaisen mielenkiinnon lisäksi yksinkertaisesti merkityksettömäksi.

Se mahdollisuus että kapitalismista tulee “historian loppu”, ihmisten kulttuurin aktuaalinen kulminaatio, on erityisen synkkä. Markkinajärjestelmä, jota ajaa sen jatkuva tarve luoda lisää voittoja sekä ihmisten että ympäristön kustannuksella, nostaa esiin ongelmia jotka levottomasti häiritsevät yhteiskuntaamme. Siitä faktasta huolimatta että maailmalla nykypäivänä on ennennäkemätön kyky luoda ja ylläpitää yhteiskunta ilman aineellista puutetta, tämän on tuonut esiin laaja tieteellisten ja teknologisten vallankumousten joukko, emme silti ole ratkaissut riiston ja sorron tärkeitä yhteiskunnallisia ongelmia. Nyt ainoastaan pieni prosentti maailman väestöstä on tilanteessa jossa he voivat nauttia tämän edistyksen saavutuksista. Samaan aikaan kun markkinat ovat laajentuneet uusille alueille, epätoivoisessa yrityksessä täyttää kyltymätöntä nälkää voitonsaantiin — globalisoiden talouden ja

---

⁴“Ja tiedätkö, ei ole sellaista asiaa kuin yhteiskunta. On olemassa mies ja nais yksilöitä ja on olemassa perheitä”. Tämä lainaus on haastattelusta *Woman's Own* lehdestä, 3 lokakuu 1987, s. 8-10.

“yksityistämisen” suunnitelmien kautta syöden paljon julkisesta sektorista, samalla kun tuotteistaminen on saavuttanut pisteen jossa jopa geenejä voi patentoida, ostaa ja myydä rahasta. Rikkaat rikastuvat edelleen ja hallitsevat vähemmistöt löytävät vieläkin uusia keinoja, joilla manipuloida alamaisiaan alistumaan hallintaan, samalla kun luonnon ympäristön tuhoutuminen saa kuvottavat mittasuhteet. Yhteiskunta on asetettu itseään vastaan, hierarkisten kerrostumien moninaisuuden kautta, sekä myös luontoa vastaan. Elinolosuhteet suurimmalle osalle ihmiskuntaa ovat surkeat, sodankäynti on jatkuva, yhteiskunnallinen turvattomuus kasvaa, voimattomuuden tunne on laajalle levinnyttä ja kaupunkimme räjähtävät sisäänpäin kulttuurillisesti; samaan aikaan häiriöt ilmastossa ja syklisissä prosesseissa, jotka ylläpitävät elämää tällä planeetalla saattavat asettaa kyseenalaiseksi ihmisten ja muiden monimutkaisten elämänmuotojen olemassaolon jatkumisen. Radikaaleille nykyinen teorian ja ideologian hyljeksiminen on näin hyvin häiritsevää: yhteiskunnassa, joka tuomitsee ihmiskunnan enemmistön turvattomuuteen, epätoivoon ja voimattomuuteen, samalla kun se luo vakavaa ekologista epätasapainoa koko maailmalle, tarvitaan vakavia yhteiskunnallisia vaihtoehtoja.

Tällä hetkellä ei valitettavasti ole nähtävillä vaihtoehtoja. Ei ainoastaan se että kaikki näennäisesti radikaalit puolueet ovat kapeasti keskittyneitä hoitamaan omaa pesäänsä, ilman edes että ne yrittävät tarjota uskottavia vaihtoehtoja, vaan myös se että ei ole vallankumouksellista parlamenttien ulkopuolista liikettä joka pyrkii vakavasti haastamaan suuryritysten johtajien ja valtionjohdon hegemoniaa. Se mikä on selkeintä nykypäivänä ei ole se että kansa yleisesti väistämättä tukee olemassaolevaa järjestelmää, vaan se että useimmat ihmiset yleisesti vetäytyvät henkilökohtaisen elämänsä suojiin.

Varmastikaan näkymä ei ole täysin ankea. Maailmanlaajuinen joukko protesteja G-8, Kansainvälistä valuuttarahastoa, Asia Pacific Economic Cooperation, Euroopan unionia ja Maailman kauppajärjestöä vastaan on luonut uuden radikaalin heräämisen, paljastaen asteen julkista tyytymättömyyttä taloudelliseen järjestelmään, jolla mikäli se hyötyy kasvavasta tietoisuuden ja kokemuksen tasosta, on potentiaali muodostaa poliittinen haaste. Kasvavasti Seattlen, marraskuun 1999, jälkeen protestoijat ovat kritisoineet kapitalismin “sielua”: markkinoiden laajentumista, sen voitonsaanti motiiveja ja jopa yksityisomaisuuden olemassaoloa.

Kuitenkaan kritiikki eikä protesti liike ei muodosta itsessään vaihtoehtoa. *Vaihtoehto* kapitalismille *ei muodostu* ihmisistä kaduilla huutaen iskulauseita ja kantaen kylttejä — *parhaimmillaankin* nämä mielenosoitukset voivat vain *osoittaa* sellaiseen. Kuitenkin että voitaisiin osoittaa vaihtoehtoon, liikkeellä täytyy olla käytännöllistä sisältöä: sillä täytyy olla *organisaationaalista jatkuvuutta* ja *tietoinen ideologia*, joka kykenee selventämään vaihtoehtoa, selittäen kuinka sen saavuttaminen on mahdollista ja miksi se on kamppailun arvoista. Sen sijaan, että se olisi näiden ominaisuuksien mukainen tämän hetkinen vastarinta “globalisaatiolle” jää hyvin sirpaloituneeksi ja ideologi-

sesti hämmentyneeksi, valitettavasti vetäen moniin eri ja jopa ristiriitaisiin suuntiin. Se vastaa Internetin polkuja, kuten jotkut ovat huomauttaneet: laaja verkosto joka sitoo yhteen pienet autonomiset ryhmät, muodostaen “napojen ja monen puolan” liikkeen. Yhden sen johtavan henkilön, *No Logo: Taking Aim at the Brand Bullies* kirjan kirjoittaneen Naomi Kleinin mukaan, liike suuryritysten, taloudellista globalisaatiota vastaan ansaitsee “mahdollisuuden nähdä jos sen kaoottisesta puolien ja napojen verkostoista, voi tulla jotain uutta, *jotain täysin sen omaa*.”⁵ Suurin osa tämän uuden protesti liikkeen puhujista näyttävät pitävän Kleinin lähestymistapaa päteväenä. Kuitenkin ne, jotka vaivautuvat tutkimaan sukupolvien kokemusta, tietävät että “kaoottiset puolien ja napojen verkostot” eivät ole koskaan saaneet mitään liikkumaan, tai vielä vähemmän saaneet jotain liikkumaan kiireellisesti eteenpäin. Suoraan sanoen, ottaen huomioon vuosisatojen mittaisen radikaaliliikkeiden historian, tulisi olla tarpeetonta uudelleen keksiä pyörää. Nykypäivän radikaalien liikkeiden tulisi yrittää oppia ja rakentaa menneiden ajatusten ja kokemusten päälle, eikä hylätä niitä kokonaan toivoen että “jotain täysin sen omaa” ilmaantuisi.

“Anti-globalisaatio” liike ei ole ensimmäinen liike joka on epäonnistunut oppimaan historiasta tai hylännyt johdonmukaisen teorian ja ohjelmallisen sitoumuksen. Jotkin elementit eri Vihreissä liikkeissä, jotka ilmaantuivat myöhäisellä seitsemänkymmentäluvulla, väittivät kiivaasti että he edustivat uutta vaihtoehtoa koska he “eivät olleet vasemmistoa tai oikeistoa, vaan edellä”. Tämä tyhjäpäinen välinpitämättömyys kohti heidän paikkaansa radikaalismin historiassa tuomitsi Vihreät toistamaan suurimman osan virheistä, jotka Sosiaalidemokraatit olivat jo tehneet. Vastaavasti, tämän päivän kommunitaarit, jotka väittävät että osuuskuntien perustaminen muodostaa radikaalin vaihtoehdon joka kykenee haastamaan kapitalismin, toistavat naivistisesti osuuskuntaliikkeen 1800-luvulla tekemiä virheitä ja toistavat lopulta sen sulautumisen markkinatalouteen. Heinäkuussa 1936 Espanjalaiset anarkistit löysivät itsensä juuri sen yhteiskunnallisen vallankumouksen alusta, jota he olivat kaivanneet seitsemänkymmenen kivuliaan vuoden ajan ja he olivat paljon paremmassa tilanteessa haastaa heidän aikansa hallitseva luokka kuin mitä nykypäivän “anti-globalisaatio” liike on. Kuitenkin heidän johdonmukaisen teorian ja ohjelman puute jätti heidät vaille poliittista suuntaa juuri tuona ratkaisevana hetkenä. Koska heiltä puuttui suunta ja koska tuhoisat sisäiset konfliktit repivät heitä he antautuivat tuhoisin seuraamuksin liberaalille politiikalle. Tätä antautumista kritisoivat kaikkein tietoisimmat elementit vapaudenhenkisessä liikkeessä. Kuitenkin anarkistinen ja syndikaalinen liike kokonaisuudessaan oli haluton ja kykenemätön vastaamaan vetoamuksiin vallankumouksellisen teorian ja vallankumouksellisen ohjelman puolesta. Lopulta kävi niin että he kävivät taistoon liberaalin hallituksen ja

---

⁵Naomi Klein, “The Vision Thing”, *The Nation*, heinäkuun 10, 2000, s. 21. Korostus lisätty.

Stalinistien kanssa Barcelonassa, toukokuussa 1937, ja kärsivät selvän tappion. Huolimatta niistä eroista jotka on Barcelonan 1936 vallankumouksellisen työväenliikkeen ja monikasvoisen Seattlen ja Genovan protestiliikkeen välillä, he molemmat kohtasivat joitain hälyttävän samankaltaisia ongelmia. Ratkaisemattomina nämä ongelmat ovat tappavia mille tahansa liikkeelle, joka pyrkii *haastamaan* nykyisen yhteiskuntajärjestyksen. Valitettavasti hyvin harvat “anti-globalisaatio” liikkeessä ovat tunnistanee tämän vaikeuden, koska tuo liike on niin keskittynyt *protestointiin*. Poliittisesti tämä “liikkeiden liike” on reaktiivinen eikä luova. Osanottajat mielenosoituksiin nostavat esiin laajan joukon vaatimuksia eikä tehdä mitään yritystä yhdistää niitä ideologisesti tai organisatorisesti. Sitä paitsi suurin osa liikkeen keskustelemista vaatimuksista on huomattavan reformistisia, kuten laajalti keskustellut vaatimukset niin kutsuttuun Tobinin veroon.⁶ Kuitenkin hyvin harvoja osanottajia häiritsee tämä tyhjiö: päinvastoin, he usein ylistävät sen monimuotoisuutta ja avoin loppuisuutta. Tulee olemaan aina vain vaikeampaa johtaa ihmiskunta ulos aikamme syvälle juurtuneista yhteiskunnallisista ja ekologisista ongelmista, jos radikaaliliikkeen de facto johtajat sallivat ja jopa kannattavat *laissez-faire* asennetta ideologian, järjestäytymisen ja systemaattisen muutoksen tarpeita kohtaan.

Se mikä näyttää oikeuttavan tämän skeptisyyden “suuria kertomuksia” kohtaan, on se fakta että menneisyyden suuret “ismit” ovat muuttuneet samantekeviksi. Yksikään niistä radikaaleista ideologioista, jotka kerran mobilisoivat, inspiroivat ja valistivat suuria työläisten ja kansalaisten joukkoja, ei tarjoa uskottavaa vaihtoehtoa nykypäivänä. Kaikki tiedetyt sosialismin, kommunismin, syndikalismin ja anarkismin käsitteet on kupattu tyhjiin elinvoimaisuudesta, mutta ne kummittelevat meitä vielä kuten aaveet menneeltä aikakaudelta — vanhan vasemmiston aikakaudelta. Haave luokattomasta yhteiskunnasta on tullut niin vakavasti raiskatuksi ja petetyksi että sen perinteiset symbolit eivät vaikuta kaipaavan elvytystä. Neuvostoliitossa Stalin ja hänen puolustajansa tekivät kommunismista synonyymien joidenkin pahimpien ihmiskuntaa vastaisten rikosten kanssa, samalla kun Sosiaalidemokraatit, vuosien parlamentaarisen kulumisen jälkeen, ovat muuttuneet vakaiksi markkinatalouden tukijoiksi. Syndikalismi on muuttunut pelkäksi kaiuksi sen menneisyydestä, lähes samoin kuin viime vuosisadan vallankumouksellinen työväenluokka. Anarkismi, joka kerran merkitsi luokaton yhteiskuntaa, joka on perustettu “ihmisten väliselle veljeydelle”, on kupattu tyhjiin yhteiskunnallisesta sisällöstä. Vaikkakin se on kokenut elvytyksen viime vuosina, niin itse anarkistit, jotka ovat omistautuneet joko moralisoivalle individualismille tai leikille vaarattomissa kommunitaarisisissa projekteissa, ovat pelkistäneet sen kulttuurilliseksi elämäntavaksi. Tarkoittaako tämä että ai-

---

⁶Tämä on vaatimus taloudellisen kaupan vetoomukselle, joka Ignacio Ramonetin pääkirjoituksen *Le Monde Diplomatique*, Joulukuussa 1997, takia johti osittain ATTACin perustamiseen.

kaisempien yritysten puutteet muotoilla ideologinen vaihtoehto on sisäänrakennettu sellaisenaan ideologiaan? Meidän näkökulmastamme haaste ei ole hylätä ideologiaa sellaisenaan, vaan kehittää rikkaampi ja hienostuneempi lähestymistapa joka sopii aikamme vaatimuksiin.

Sekaannuksen ja historiallisten pettymysten ei tule johtaa meitä epätoivoon ja apatiaan: välimatkan ottaminen poliittisiin kamppailuihin on varma takuu sille että mitään ei tulla ratkaisemaan. Nykypäivän liikkeet tarvitsevat radikaalin ideologian, jolla he voivat ylläpitää vastustustaan status quoon. Radikaalit eivät ainoastaan tarvitse yleviä vapauden ja solidaarisuuden ihanteita, vaan myös vankan teorian ja käytännön antamaan todellisuuden näille ihanteille ja jopa ylittääkseen ne. Jokaisen yhteiskunnallisen ihanteen täytyy löytää itselleen sovelias poliittinen ilmaisu ja tarvitsemme nykypäivänä kiireellisesti poliittista liikettä, joka voi artikuloida ohjelmallisessa muodossa ihmiskunnan syvimät kaipaukset. Meidän täytyy varovaisesti valita parhaat periaatteet ja teorit niistä, jotka radikaaliliikkeet ovat kehittäneet, pelottomasti hylätä ne, jotka ovat selkeästi vanhentuneita ja luoda uusi synteesi, joka sopii nykyisiin olosuhteisiin. Sen tulee olla relevantti ajallemme ja niille suurille muutoksille, jotka ovat tapahtuneet sen jälkeen kun höyrykoneet muodostivat ”teollisen vallankumouksen” perustan. Meidän täytyy ylittää kaikki perinteiset sosialismin ja anarkismin muodot luodaksemme oikeasti uuden vasemmiston, joka voi myös teoreettisesti inspiroida elävää poliittista liikettä kamppailussa saavuttaa laajemmat vapauden, tasa-arvon ja solidaarisuuden ihanteet. Nämä perinteiset ihanteet ovat edelleen hyvin soveliaita; se millä on väliä on uuden radikaalin ideologisen synteessin luominen, joka voi täyttää ne: johdonmukainen joukko tuoreita ajatuksia, jotka voivat antaa uusille poliittisille liikkeille tahdon ja kyvyn taistella ihmisten sortoa ja luonnon tuhoutumista vastaan. Olemme vakuuttuneita että olemme löytäneet tämän vaihtoehdon Kommunalismista.

Mitä kommunalismi tarkoittaa?

Kommunalismi on vallankumouksellinen poliittinen ideologia, jolla on pitkät historialliset juuret edistyksellisissä suuntauksissa, ajatuksissa ja instituutioissa. Se on syvälle juurtunut demokraattisessa perinteessä, joka ensimmäisen kerran ilmaantui tietoisena poliittisena ilmauksena Ateenalaisessa *politiksessä* noin 2500 vuotta sitten. Sillä oli siellä huomattava joukko instituutioita kasvottaiselle demokratialle, sillä oli käsite kansalaisuudesta ja sen kansalaisia muovattiin tietoisesti koko elämän kestäväällä julkisella valistuksella, paimella, ja jokapäiväisillä julkisilla toimilla. Tämä yhteisöllinen demokraattinen perinne laajensi alaansa Euroopan keskiajan kommuuneissa, joilla oli yhteisöllisiä resurssien varaamisen järjestelmiä ja jotka muodostivat kauaskantoisia vapaiden kaupunkien liigoja, tämän jälkeen se esitti keskeistä roolia niissä vallankumouksissa jotka ravisuttivat Eurooppaa ja Pohjois-Amerikkaa

1700-luvulla. Yhtä tärkeä juuri josta kommunalismi on kehittynyt on vallankumouksellinen perinne, joka muodostaa jatkuvan vapauden perinteen — jonka suuri osa vasemmistosta on unohtanut nykypäivänä sen yleistyneen sekavuustilan takia – jossa kansanliikkeet kamppailivat kaikenlaista epäoikeudenmukaisuutta, sortoa ja riistoa vastaan, laajentaen yhteiskunnallisen ja poliittisen vapauden ihanteitamme. Kamppailu oikeuksista ja vapauksista, sekä myös terveen maallisuuden puolesta, on ennen kaikkea tämän vallankumouksellisen perinteen istuttamaa ja hoivaamaa, samalla kun sen hedelmät on kerätty koko yhteiskunnallisen kehityksen hyväksi. Kommunalismi pyrkii jatkamaan tätä vapauden perinnettä laajentamalla vallankumouksellisen perinteen kaikkein kehittyneimpiä teorioita ja vaatimuksia ja luomalla organisaatioita jotka ovat tarpeellisia, että ne saavat ruumiillisen muodon. Juurtuneena valistukseen, kommunalismi tarjoaa anteliaat mahdollisuudet ihmisten opetukselle ja järjenkäytölle, samoin kuin historiallisen edistyksen käytännölliseksi saavuttamiseksi.

Kommunalismi on saanut viimeaikoina sen johdonmukaisen teoreettisen ilmaisun radikaalin ajattelijan Murray Bookchin töissä, joissa kirjoitukset yhteiskuntaekologiasta antavat kommunalismille vallankumouksellisen käytännön vapaudenhenkisestä kunnallispolitiikasta, sekä myös historiallisen analyysin, dialektisen luonnon ja yhteiskunnan filosofian, täydentävyyden etiikan ja poliittisen talouden.⁷ Ennen kaikkea kommunalismi on vallankumouksellinen poliittinen ideologia, joka pyrkii luomaan järkevän yhteiskunnan ja eettiset normit tuotannolle, innovaatiolle ja jakelulle suoran demokratian kautta.

Sana *kommunalismi* tuli ensimmäisen kerran käyttöön 1871 kommuunin aikoihin, kun Ranskan ja Preussin välisen sodan jäljessä pitkälti keskitetty ja byrokraattinen Ranskan valtio lähestulkoon romahti ja Pariisin asukkaat perustivat vallankumouksellisen hallinnon, rohkeasti haastaen muut Ranskan kommuuneista konfederalitumaan ja luomaan vaihtoehdon valtiolle. Tämän haasteen historiallista merkitystä ei tule aliarvioida: se osoitti konfederalistiseen vaihtoehtoon Euroopalle aikana kun sen modernit kansallisvaltiot olivat vielä vasta valmisteilla. Aina sen jälkeen kun Karl Marx julkaisi pamflettinsa, *Sisällissota Ranskassa*, vain kaksi päivää sen jälkeen kun kommuunardien viimeinen vastarinta tukahdutettiin, kaikenlaiset radikaalit ovat tavallisesti ylistäneet kommuunia. Friedrich Engels kuvaili kommuunia “proletariaatin diktatuurin” ensimmäisenä esimerkkinä, kun taas anarkistit ovat käyttäneet kommuunia symbolina “julkeasta ja avoimesta valtion negation

⁷Saadaksesi katsaus Murray Bookchinin ajatuksista, lue *The Murray Bookchin Reader*, toim. Janet Biehl (London: Cassell, 1997) ja *Remaking Society: Pathways to a Green Future* (Montreal: Black Rose Books, 1989). Saadaksesi tietoa kommunalistisesta poliittisesta lähestymistavasta, joka tunnetaan vapaudenhenkisenä kunnallispolitiikkana, sinun tulee ennen kaikkea tutkia Bookchinin *From Urbanization to Cities: Toward a New Politics of Citizenship* (London: Cassell, 1995) ja Janet Biehlin selkeää esitystä *Kommunalismi (The Politics of Social Ecology: Libertarian Municipalism)*, Montreal: Black Rose Books, 1997)

spontaanista ilmauksesta” käyttäkseni Mikhael Bakuninin sanoja. Kuitenkaan kommuuni ei ainoastaan epäonnistunut sosialisoimaan omaisuutta, sen rakenne ei oikeastaan ollut paljoa enempää kuin äärimmäisen radikaali kunnanvaltuusto. Marxilaiset menivät tästä eteenpäin luomaan “proletaarisia” valtioita, jotka eivät muistuttaneet vallankumouksellista Pariisin kommuunia edes etäisesti, kun taas anarkistit sulautuivat syndikalismiin, salamurhiin ja periaatteeltaan kommunitaristisiin yrityksiin. Kuitenkin olemuksessaan 1871 kommuuni heijasteli uutta poliittista järjestelmää, joka perustui kunnalliseen demokratiaan ja jos se olisi elänyt kauemmin kuin kuumeiset kaksi kuukautta siitä olisi antanut käsinkosketeltavan merkitys radikaalille vaatimukselle “sosiaalisesta tasavallasta”, joka oli nostettu esiin Pariisin 1848 vallankumouksissa, itseasiassa ylittäen tämän vaatimuksen sen vaatimuksella “kommuunien kommuuniin.”

Ranskalainen sana *commune* merkitsee kaupunkia, kuntaa tai jopa kohtuullisen pientä alueellista yksikköä, jolla on poliittisia ja hallinnollisia tehtäviä ja sen juuret johtavat Latinankieliseen adjektiivin *communis*, mikä tarkoittaa “yleistä” tai “yhteisöllistä.”⁸ Se viittaa paikalliseen hallintoon ja paikallisiin auktoriteetteihin tai siihen minä yleisemmin tunnetaan *kuntana*. *Kommuunilla* on rikas merkitys: se sisältää joukon rikkaita julkisia arvoja, luottamuksia, oikeuksia ja velvollisuuksia. Kuten Bookchin on osoittanut, kunta on se kaikkein välittömin piiri, johon ihmiset astuvat heti kun he astuvat ulos kotiensa ovesta. Se on ainutlaatuinen julkinen kenttä, jossa he voivat viestiä kasvottaisesti. Kommuuni antaa ihmisten yhteisöllisyydelle ei ainoastaan sen muodon, vaan myös uuden inhimillisen sisällön, joka perustuu solidaarisuuteen ja jaettuihin vastuisiin jotka kulkevat yli perhe-elämän. Ainakin potentiaalisesti se on järkea käyttävän maallisuuden — politiikan — aluetta, joka ylittää perheen, klaanin tai heimon verisiteen. Kommunalismi yrittää aktualisoida nämä potentiaalit ja hoivata niitä edistämällä selkeästi edistyksellisiä puolia Länsimaisesta sivistyksestä — toisin sanoen, “kaupunkien alueella.” Sen vapaudenhenkisen kunnallispolitiikan myötä se pyrkii elvyttämään tämän kentän oikealle *politiikalle* — kaikkien asukkaiden täyden osanoton julkisiin asioihin — tämä on erotettuna byrokraattisista julkisen elämän muodoista, jotka yleensä ovat leimallisia valtiolle. Kommunalismi erottaa oikeasti demokraattisen kommuunin järkevaksi muodoksi yhteiskunnan poliittiselle organisoitumiselle.

Kommunalistit väittävät että vapaiden kuntien tai kommuunien konfederaliot muodostavat poliittiset komponentit tulevaisuuden järkevälle yhteiskunnalle. Että todella ymmärrettäisiin kommunalistisen lähestymistavan ainutlaatuisuus meidän täytyy tunnistaa se kuin perustavasti se keskittyy kuntaan. Kuitenkin, kommunalisteille, se ei merkitse ainoastaan alueellista

⁸Täytyy olla täysin selvää että käytämme sanaa kommuuni sen mannermaisessa mielessä, kuntana (ja näin potentiaalisesti vapaana poliitisena yhteisönä); eikä yhteistyölle tai kollektiivisuuteen perustavana suhteellisen pienenä ihmisjoukkona, jotka jakavat tilan ja vastuut.

hallinnollista yksikköä; se on myös potentiaalisesti *vapaa* kunta itsetietoisien poliittisen yhteisön mielessä ja sillä on tämä historiallinen päämäärä joka valistaa kommunalistista projektia, siitä riippumatta käsittelemmekö Espanjalaisista *municipios*, Saksalaista *gemeinden* tai Skandinaavista *kommuner*. Tämä historiallinen päämäärä valistaa kommunalistista ymmärtämystä kunnista, joiden kanssa toimimme, ei ainoastaan tulevaisuudessa, vaan tässä ja nyt. Monet radikaalit kritisoivat vapaudenhenkistä kunnallispolitiikkaa puhtaasti instrumentaaliselta kannalta — valittaen joko nykypäivän kaupunkien jättimäisestä koosta tai siitä faktasta, että kunnanvaltuustoja pyöritetään kuin suuryritystä tai sitä faktaa että ne ovat monin tavoin kansallisvaltion laajennuksia tai kopioita. Epäilemättä tämä on totta, ja nämä ongelmat jäävät silti todeksi ja itseasiassa todennäköisesti huonontuvat tulevina vuosina. Kuitenkaan ne eivät tee kommunalistista lähestymistapaa epäkelvoksi, vaan pelkästään osoittavat haasteisiin, jotka on kaikkien edessä, jotka pyrkivät perustavasti muuttamaan yhteiskuntaa. Kommunalistit eivät ole missään mielessä tyytyväisiä kuntien kanssa sellaisena kuin ne ovat nykypäivänä, eikä meidän ihanteellista kaupunkiamme ole missään olemassa, eikä sitä myös ole ollut aikaisemmin historiassa.⁹ Tämän mukaisesti me pyrimme ottamaan osaa täysin valtion kaltaisten ja markkinapohjaisten ominaisuuksien poiskittämiseen nykyisistä kunnista — radikaalisti laajentaen niiden yhteisöllistä puolta.¹⁰

Pyrkimys radikaalisti demokratisoida kuntia sisältää julkisen kentän uudelleenluonnin, missä ihmiset voivat kokoontua yhteen asukkaina — kohtaamaan, keskustelemaan, ja tekemään julkisia ja taloudellisia päätöksiä — radikaalisti *uusissa* julkisissa instituutioissa. Nykypäivänä, liberaalit, “radikaalit” ja porvarilliset poliitikot itkevät kaikki krokotiilinkyyneliä yhteisöllisyyden ja kansalaisuuden menetyksestä, samalla kun he epätoivoisesti peittävät omaa rooliaan ovelasti järjestetyssä “poliittisessa” sirkuksessa, joka tasaista tahtia kuluttaa kaikkea julkista vaikutusvaltaa politiikkaan. Kontrastina lähes kaikille toisille virtauksille poliittisella kentällä, kommunalistiset vaatimukset kansan valtaanpäästämiseksi ovat enemmän kuin pelkkää retoriikkaa, jonka tarkoitus on pettää väsynyttä yleisöä. Itseasiassa kommunalismi perustetaan nimenomaan tavallisten asukkaiden *valtaan saattamiseksi* — se on sen *raison d'être*.

Kommunalistinen omistautuminen yleiseen valtaansaattamiseen seisoo ehdottomassa vastarinnassa keskittämistä ja valtiotaitoa vastaan. Kommu-

⁹Kommunalistinen ihanne ei koskaan esiintynyt historiassa, sen enempiä kuin sosialismi, kommunismi, anarkosyndikalismi tai kapitalismi sen “puhtaassa” muodossaan

¹⁰Dialektiselta kannalta, vallankumouksellisten järjestöjen tarkoitus on auttaa tuomaan vapaat kommuunit tai kunnat olemassaoleviksi, *ylittäen* näin niiden nykyisen tilan rajoitettuina poliittisina yksikköinä. (Tai käyttäakseni Hegeliläistä kieltä kommuunia *an sich* tulisi pitää standardina vallankumouksellisille vaatimuksille, mutta meidän täytyy johtaa sen logiikka, paljastaen sen todellinen luonne kommuunina *für sich*. Kommuuni *an und für sich* tulisi olemaan vapautettu ihmisten yhteisö.)

nalismi on itseasiassa ehdoton sen kansallisvaltion vastustuksessa, jota se pitää ylivertaisena instrumenttina kansan vallan pois riistämiseen. Kansallisvaltio pelkistää koko kansalaisuuden käsitteen pilaksi, sulkien kansalaiset pelkkään veronmaksajien, asiakkaiden tai äänestäjien passiiviseen rooliin. Tämän rakenteen dynamiikka korvaa kansan oikeuden tehdä poliittisia päätöksiä, valitulla tai äänestetyllä niin kutsuttujen “edustajien” vähemmistöllä, jotka sitten hallinnoivat valtiota. Kansallisvaltio on määritelmältään ammatillistunutta vallan käyttöä ja sen vaatimus saada, sen poliisin ja asevoimien kautta, väkivallan monopoli yhteiskunnassa. Se on näin ollut täydellinen työkalu hallitsevalle eliitille, asteittain pyyhkien pois “amatöörimäiset” ominaisuudet demokraattisemmista hallintomuodoista ja tehden kerran ylepeistä kansalaisista palvelualttiita alamaisia. Historia on osoittanut, että valtiot voivat jopa kehittää erityisen oman mielenkiintonsa, josta voidaan nähdä esimerkki Kiinan ja entisen Neuvostoliiton byrokraattisissa kehityksissä. Tämä on kehitys joka, eri astein, on totta myös useimmissa “demokraattisissa” Länsimaiden kansallisvaltiossa.

Tästä huolimatta radikaalit, varsinkin Marxilaiset, ovat valitettavasti pitäneet valtiota arvossa. Marx on kuuluisa valtion kuvauksesta pelkkänä hallitsevan luokan työkaluna, mikä tarkoitti että kapitalismin alla kaikki valtiot ovat porvarillisia valtioita. Tämän mukaisesti, siirtymässä kapitalistisesta yhteiskunnan hallinnasta sosialismiin, työläisten liikkeen tuli korvata porvarillinen valtio työläisten valtiolla, tai itseasiassa proletaarien diktatuurilla, jonka tuli toimia pelkästään toimivana työkaluna proletariaatille. Marx salli myöhemmin asteittaisen siirtymän sosialismiin lainsäädännön kautta joissain Eurooppalaisissa maissa. Eri näkemykset sosialistisesta siirtymästä ja valtion roolista jakoivat Marxilaisen liikkeen useisiin toisiaan vastustaviin suuntauksiin Ensimmäisen Maailmansotaan mennessä, jossa Sosiaalidemokratia ja Leninismi olivat vaikutusvaltaisimmat kamppailijat. Tästä huolimatta he jakoivat yhteisen oletuksen että valtio oli instrumentti jota voitaisiin käyttää sosialistiseen päämäärään: toiset pyrkivät asteittain valtaamaan ja muuttamaan porvarillisen valtion muotoa, samalla kun toiset pyrkivät rakentamaan uuden “työläisten” valtion.¹¹ Molemmat suuntaukset kannattivat sekavasti mutta kiihkeästi vallan keskittämistä valtiolaitteelle, joka kurotti ihmisten yli. Marxilainen teoria on itseasiassa ollut keskeinen valtion radikaalin hyväksynnän edistäjä ja tästä on tullut vakavia seuraamuksia koko vallankumoukselliselle liikkeelle.

International Working Men’s Associationin päivistä saakka eri radikaalit suuntaukset yrittivät, tulisina käyneiden väittelyiden kautta, tutkia valtion käytännöllistä roolia tulevassa sosialistisessa vallankumouksessa. Valitettavasti kysymys valtiosta jäi ratkaisematta keskeisellä historiallisella hetkellä,

---

¹¹Sosiaalidemokraattien pyrkimys oli perustaa heidän valtionsa enemmistöön (toisin kuin Bolsevikit), perustavanlaatuisessa porvarillisen valtion muutoksessa, koska he uskoivat että työläisistä tulisi lopulta enemmistö.

jopa kaikkein kehittyneimpien vallankumouksellisen liikkeen osasten keskuudessa, tästä seurasi suunnattomia inhimillisiä tragedioita: Venäjällä 1917–18 Bolševikit, innokkaina ottamaan ja laajentamaan valtiovaltaa, aloittivat tuhoisan keskittävän prosessin joka nopeasti kuppasi tyhjiin neuvostoliikkeen; Espanjassa 1936 anarkistinen liike ja varsinkin syndikalistinen CNT kieltäytyi institutionalisoimasta hajautettua työläisten valtaa ja välittömästi tuhoamasta huojuvaa Katalonian valtiota, sallien näin porvariston saada haltuunsa ja kirjaimellisesti pyyhkiä pois työläisten liike. Valtiovallan aihe kummittelee meitä aina vain enemmän nykypäivänä kun monet radikaalit taipuvat pitämään kansallisvaltiota pääasiallisena esteenä kapitalistista globalisaatiota vastaan, ilman varausta minkään uskottavan vaihtoehdon vuoksi julkisesta vastarinnasta pääoman valtaa vastaan. Venäjän ja Espanjan vallankumousten aikaan laajat työläisten liikkeet, joita ohjasi ideologiat ja teorit, tarjosivat suuntaa vallankumouksellisille joukoille. Nykypäivänä laajojen joukkoliikkeiden ja ideologian sijaan tarjoamaan ohjenuoria radikaalille toiminnalle, meillä on “liikkeitä” jotka toimivat vain protestoidakseen ja “ideologeja” jotka kieltäytyvät tarjoamasta vaihtoehtoja.

Ei, meidän täytyy olla täysin selkeitä kansallisvaltion, tai itseasiassa minikä tahansa valtion, todellisesta toiminnasta. Vaikkakin sen historiallinen rooli saattaa olla monimutkaisempi kuin mitä Kropotkin ehdotti, valtio näyttely nyt hyvin taantumuksellista roolia, ei ainoastaan lujittamalla kapitalistista herruutta ja laajentumista, vaan pelkistämällä monet yhteisöt käytännössä tyhjiksi kuoriksi ja kansalaiset impotenteiksi monadeiksi. Sen ylikokoisella ammattimaisten poliitikkojen ja byrokraattien rakenteella, se edustaa pysyvää uhkaa julkisen kentän elvytykselle ja autenttisen kansalaisuuden palauttamiselle. Eikä valtio ainoastaan yritä sulauttaa itseensä yrityksiä demokratisoida yhteiskuntaa ja imeä siitä sen sisältö, vaan vallan luovuttaminen kansallisvaltiolle tarkoittaa kirjaimellisesti takuuta siitä että se viedään pois kansalaisilta. Kuten Bookchin on huomauttanut: mikäli sallitaan vallan asettaminen vähemmistön käsiin, hyväksytään samalla sen pois vieminen enemmistöltä. Että valtio voi olla olemassa ja kukoistaa, sen täytyy kolonisoida ja hallita kaikkia poliittisia tasoja, kuten kuntien, maakuntia ja alueita, sallien niille niin vähän valtaa kuin vain on mahdollista. Vaikkain modernit tasavaltalaiset järjestelmät tarjoavat jonkin verran tilaa kunnille ja alueille, tämä johtuu julkisesta vastustuksesta ja perustuslaillisista siteistä. Valtio ei tarvitse Robespierrea, Napoleonina tai edes Stalinia ammattimaistamaan ja keskittämään valtaansa; se tulee, mikäli se saa tilaisuuden, tuhoamaan kuntien ja niiden asukkaiden itsenäisyyden ja itseluottamuksen.¹² Samoin se tulee tyhjentämään valtioon sisälle astuvien radikaalien demokraattiset ihanteet, korvaten nämä ihanteet byrokraattisilla pyrkimyksillä. Siitä shokista huolimatta minkä Saksan Sosiaalidemokraatit aiheuttivat äänestämäl-

¹²Tämä on huomio, joka ei millään tapaa kiellä sitä että keskittämällä ja valtiotaidolla on olemassa eri asteita

lä sotarahojen puolesta 1914, niin tämä oli täysin looginen toimi puolueelle joka oli astunut osaksi valtiota ajaakseen siinä reformeja. Yritykset tehdä ”pitkä marssi instituutioiden läpi”, että perustavanlaatuisesti muokattaisiin niitä, ovat toistuvasti johtanut itse radikaalien perustavaan muutokseen, kuten viimeaikainen *Die Grünen* puolueen rappeutuminen Saksassa osoittaa, heti kun he menivät valtiovirkoihin, se poisti heidän väitteiltään siitä että he olivat ruohonjuuritason liike kaiken merkityksen.

Eikä valtioiden korruptiota estetä luomalla uusia valtio instituutioita, sen sijaan että otettaisiin osaa ”porvarilliseen valtioon” — se vain päästää irti allaolevasta halveksunnasta kansalaisten hallinnasta sen eri asuissa. Kun radikaalit pyrkivät rakentamaan ”työläisten valtion” tai ”kansan valtion”, he ovat jo ohittaneet oikean kansanvallan rakentamisen välttämättömyyden. Valtio, sen luonteen takia ammattimaisena työkaluna vallan käytölle, ei voi koskaan toimia keinona saavuttaa hajauttamista ja kansanvaltaa, siitä huolimatta kuinka ”proletaarinen”, ”suosittu”, ”universaali”, ”radikaali” tai jopa ”minimaalinen” se väittää olevansa.

Ainoa radikaali suuntaus, joka on hoivannut näennäisesti johdonmukaista vastustusta valtiolle sen kaikissa muodoissa on ollut anarkismi, joka hylkää näkemyksen valtiosta hyväntahtoisena instrumenttina sekä nykyisessä yhteiskunnassa kuin myös tulevaisuuden yhteiskunnassa. Anarkisteilla on aina vastentahtoisuutta Hobbesilaisia väitteitä vastaan, että valtio toi ihmisten edistyneen, vapauttamalla meidän ”kaikkien sodasta kaikkia vastaan.” Vaikkakin se usein tarjoaa varsin yksinkertaisen ja historiattoman näkemyksen valtiosta, anarkistit tarjoavat usein tärkeitä korjauksia laajalti levinneeseen uskoon että valtio on välttämätön yhteiskunnan olemassaololle.

Anarkismi on kuitenkin ollut liian epäselvä muista tärkeistä aiheista, varsinkin liittyen järjestäytymiseen, instituutioihin ja valtaan. Näin anarkistit ovat aivan liian usein luottaneet ”itseorganisointumiseen”, joka perustuu joukkojen oletettuun ”vallankumouksellisiin vaistoihin” tai yleisemmin, niiden ”spontaaniin luovuuteen.” Anarkismi on harvemmin vaivannut itseään vapauden positiivisilla muodoilla; itseasiassa sen ensisijainen mielenkiinnon kohde on ollut negatiivinen käsite ”vapaudesta jostakin”, joka yhdistetään oikeasti liberalistisen ajattelun kanssa, vaikkakin se on hyväntahtoinen sorron ja kaikkien hallinnan muotojen hylkääminen. Aivan liian usein, anarkismi on tehnyt poliittisesta järjestäytymisestä synonyymin puoluehierarkian kanssa, instituutioista synonyymeja valtion kanssa ja vallasta synonyymien sorron kanssa, ja tämä on johtanut sekavuuteen selkeyden sijaan. Koska heiltä puuttuu konkreettiset vaihtoehdot se on tarjonnut hyvin harvoja käsinkosketeltavia ohjeita, sillä seurauksella että heidän ”anti-autoritaarisyytensä” on yhtä tyhjää kuin nykypäivän syyttämisherkät huudot ”teknokratiaa”, ”konsumerismia” ja ”politiikkaa” vastaan.

Tämä poliittinen tyhjyys on itseasiassa tehnyt anarkistisesta sitoumuksesta hajautukseen aivan yhtä häiritseväksi kuin Marxilainen sitoumus keskittämiseen. Itseasiassa, anarkistit ovat kannattaneet monia eri utooppisia

näkemyksiä, mutta vain hyvin harvoja käytännöllisiä järjestäytymisvaihtoehtoja. Sekoittaen *valtion hallinnon* tai jopa itse vallan kanssa on vaarallisen harhaanjohtavaa ja se tekee anarkismista valheellisen “vaihtoehtoon” nykypäivän radikaaleille liikkeille. Anarkistinen keskitetyn vallan kritiikki on varmasti tervetullutta ja tarpeellista, mutta se ei voi johtaa meitä hylkäämään *valtaa sellaisenaan*. Silti anarkistit useimmiten kieltäytyvät nimenomaan ottamasta osaa kamppailuihin julkisen *vallan* puolesta. Yleisesti ottaen he haluavat luoda “vapautettuja tiloja” ja “autonomisia alueita”, kapitalistisen järjestelmän sisälle ja valtion lonkeroiden ulottumattomiin.¹³ Siitä faktasta huolimatta että anarkismi usein vastustaa määrittelyä (sillä on useita ja usein hyvin ristiriitaisia muotoja), anarkistit useimmiten pyrkivät luomaan kollektiiveja, läheisryhmiä ja vapaaehtoiseen mielenkiintoon perustuvia ryhmiä, joita ohjaa anti-autoritaariset ja mutualistiset periaatteet. Tämän kaltaisten ryhmien on tarkoitus asteittain ilmaantua tietoisuuden nostamisen ja esimerkiksi voimalla. Tässä kommunitaarisisessa näkemyksessä, monien pienten yritysten oletetaan toimivan itsenäisesti joukkoyhteiskunnasta, vakaasti leviten kaikkialle yhteiskuntaan, myös valtioon. Monet anarkistit ovat äänekkäitä kaikenlaisten kommuunien tarpeesta, mutta heillä ei ole ajatuksia siitä kuinka näiden kommuunien tulisi organisoitua tai mitä muotoja sen vapauksien tulisi ottaa.¹⁴ Yleisemmin, he eivät tiedä kuinka kulkea yhteiskunnasta jonka hierarkiat ja luokat ovat täyttäneet täysin vapautuneeseen yhteiskuntaan. Tämän takia heidän “anti-autoritaariset” vaihtoehtonsa tarkoittavat useimmiten muutoksia henkilökohtaisissa kannoissa ja elämäntavoissa ja kun tulee tarve aloittaa *sirtymäkausi* heillä ei useimmiten ole mitään selkeitä strategisia ajatuksia. Kuten Bookchin on huomauttanut, anarkismi on osoittautunut täysin kykenemättömäksi vapauttamaan itsensä yksilön autonomian palvonastaan, vaikka yksikään ihminen ei koskaan ole täysin autonominen: olemme kaikki lapsuuden ja yhteiskunnallisten olosuhteiden tuotteita, samoin kuin myös itse ihmiskunnan jaetun historian ja kulttuurillisen perinnön tuotteita.

Olemalla peräänantamattomia vaatimuksessaan autonomiasta, vapaudesta *kaikesta hallinnosta* ja konsensuksen metodista että saavutetaan yhteisiä päätöksiä, anarkistit ruokkivat “itsenäisen yksilön” ympärillä olevaa mystiikkaa. Johdonmukaisen radikaalin keskipisteen tulisi oikeasti olla niillä *yhteiskunnallisilla muodoilla*, jotka tekevät mahdolliseksi itsevarmat, järkeä

¹³ Jopa Lokakuun vallankumouksen huippuhetkillä anarkistit eivät hämmästyttävää kylä ottaneet osaa käytännölliseen politiikkaan. Sen sijaan he ottivat osaa kommunitaaristen yritysten rakentamiseen, kuten Moskovon kollektiivit (jonne vasta perustettu salainen poliisi Cheka, teki lopulta ratsian joulukuussa 1918). Tämä poliittisen strategian puute sai lopulta monet anarkistit liittymään Bolševikkeihin.

¹⁴ Anarkistiset käsitykset kommuuneista vaihtelevat paljon (Espanjalainen anarkosyndikalistinen CNT jopa vaati taloudellisia tai teollisia kommuuneja), mutta heidän kommuuniansa oikea muoto ja sisältö on jäänyt toivottoman määrittelemättömäksi. Siitä huolimatta että hän ihaili keskiajan vapaita kaupunkeja, edes Pjotr Kropotkin ei onnistunut selkeästi määrittelemään tätä vapaudenhenkistä ihannetta, vaan antoi sille joukon eri merkityksiä kirjoituksissaan

käyttävät ja eettiset yksilöt. Se syy miksi kommunalistit asettavat huomionsa *kuntaan* on nimenomaan koska se *voidaan* rakentaa uudelleen ja parantamalla yhteisesti. Demokratisoiduissa ja sosialisoiduissa kunnissa on se minkä voimme aktualisoida oikeasti *inhimilliseksi* yhteiskunnaksi ja ylläpitää yhteiskunnallisesti tärkeitä palveluita kuten koulutusta, terveydenhuoltoa ja puolustusta samoin kuin tuotantoa ja jakelua, samalla kun hoivataan julkista valtaa. Kun tärkeät julkiset palvelut ovat asukkaiden hallinnassa julkisella kentällä, niitä ei todennäköisesti vääristä halu voitonsaantiin tai erityisryhmien edut, jotka kuuluvat byrokratioihin.

Kommunistinen yhteiskunta

Nykypäivän mystifioidussa maailmassa, jossa on laajat ja etäiset instituutiot, tarve hajauttaa yhteiskunta *ihmisten kokoiseksi* on välitön. Tuon kaltainen hajauttaminen ei ole ainoastaan tarpeellinen että suora demokratia tulisi mahdolliseksi, vaan siitä on tullut myös painava sosiaalinen ja ekologinen tarve. Inhimillinen koko tulee olemaan tarpeen takia kunnallinen koko, koska ainoastaan kunnissa, niiden koon samoin kuin niiden intiimiyden ansiosta, on potentiaali ruumiillistaa oikeasti inhimilliset yhteisöt. Siellä ihmiset voivat hallita itseään ilman että he joutuvat alistumaan etäiselle valtiorakenteelle ja hallitsemaan taloudellisia asioita ilman ailahtelevia markkinoita. Itseasiassa asettamalla heidän keskeisen huomionsa kuntien uudelleen rakentamiseen, kommunalistit kamppailevat luodakseen aitoja yhteisöjä, jotka sallivat meidän erilaisten inhimillisten ominaisuuksiemme ilmaantua täysin ja institutionalisoitua. Nämä kunnat ovat tosiaanakin enemmän kuin pelkkä sen asukkaiden summa; pikemminkin ne tulevat muodostamaan oikeasti *politisoituneen* yhteisön, joka antaa asukkailleen arvoja, toivoa ja tarkoituksen — karkeassa ristiriidassa kansalaisten päivittäiselle trivialisoinnille nykyisessä ”poliittisessa” järjestelmässämme. Kommunalistisessa yhteiskunnassa kaikkia asukkaita rohkaistaa tulemaan aktiivisiksi poliittisiksi osanottajiksi. Kaukana siitä että se edustaisi staattista ”historian loppua” tuon kaltainen kunnallisen hallinnon järjestelmä tulee loogisesti pyrkimään jatkuvasti kehittämään itseään asukkaiden yleiskokousten tietoisien työn kautta. Kaikkein järkevimmät yhteiskunnallisen järjestäytymisen muodot tulevat aina olemaan niitä, jotka ilmaisevat kaikkein inhimillisimpiä puoliamme.

Tarve hajauttaa yhteiskuntaa aidosti inhimilliseen kokoon ja luoda julkisen kenttä on usein joutunut radikaalien aktivistien huomion ulkopuolelle, koska heillä on ollut kapeammat poliittiset päämäärät. Radikaalit suuntaukset ovat olleet vakavasti heikentyneitä niiden pyrkimysten mobilisoida ja valtuuttaa kansaa nimenomaan heidän erityisten identiteettiensä pohjalta, merkittävimmin heidän taloudellisen (luokka) statuksensa, mutta myös heidän biologisten tai jopa heidän alakulttuurillisen statuksensa pohjalta. Jatkamalla reduktionistisia käsitteitä biologisesta tai taloudellisesta — toisin sanoen,

ei universaalisesti inhimillisestä — luonteenpiirteistä meidät määrittelevinä piirteinä, nämä lähestymistavat sopeutuvat vieraantuneeseen ja sirpaloituneeseen yhteiskuntaan.¹⁵ Kritisoimalla identiteettipolitiikkaa emme halua kieltää sitä faktaa, että monet ihmiset jäävät systemaattisesti syrjityiksi kunnollisesta ja tyydyttävästä elämästä. Biologiset ja taloudelliset seikat esittävät selvästi keskeistä roolia niissä sorroissa, jotka on olemassa nykypäivän yhteiskunnassa, ja tärkeitä yhteiskunnallisia kamppailuita täytyy käydä etä marginalisoiduista yhteiskunnalliset ryhmät voivat ottaa täysin osaa poliittiseen elämään. Poliittinen valtuuttaminen ja yhteiskunnallinen vapautuminen on molemmipuolisesti toisiaan ehdollistavia. Radikaalien täytyy ottaa aktiivisesti osaa marginalisoitujen yhteiskunnallisten ryhmien olosuhteiden parantamiseksi, mutta heidän ei tule koskaan antaa yksittäisten aiheiden sumentaa näkemystä yhteisestä *inhimillisestä* tulevaisuudestamme, joka on meidän biologisten, taloudellisten ja alakulttuurillisten identiteettiemme juuressa.

Kontrastina nykypäivän yhteiskuntaan, missä yksilöt kasvatetaan itsekeskeisiksi ja egoistisiksi ja yhteiskunnalliset ryhmät asetetaan jatkuvasti toisiaan vastaan, järkävä yhteiskunta tulee sen instituutioiden ja kulttuurin kautta rohkaisemaan solidaarisuutta ja *inhimillisyyttä*. Se tulee tietoisesti hoivaamaan poliittista yhteisöä aktiivisen *kansalaisuuden* kautta, antaen tilaa järkävälle ja itseensä luottavalle asukkaalle, jonka kumppani on välittävä ja empaattinen ihminen.¹⁶ Kansalaisena oleminen täydentää ja rikastaa ihmisenä olemista. Kansalaisuuden ihanne ylittää meidän eri biologiset identiteettiemme ja se valtuuttaa meidät poliittisina olentoina. Itseasiassa kansalaisuuden kautta kunkin kunnan jäsenet voivat ylittää nurkkakuntaisuutensa ja kehittää *yhteisen* identiteetin, suvaitsevuu den, joka ei tiedä maantieteellisiä rajoja, sekä intohimoisen omistautumisen julkiselle hyvä lle.¹⁷

Kaupungin historiallisella ilmaantumisella “urbanissa vallankumoukses-

¹⁵Nämä virheet kummittelevat väsynyttä sitoumusta perinteiseen luokka-analyysiin, jolla on siihen kuuluva keskittyminen proletariaatin hegemoniaan merkittävän yhteiskunnallisen muutoksen saavuttamisessa. Nykypäivänä vain marginaaliset lahkot seuraavat näitä kaavoja ankarasti, mutta varsin suositut radikaalit suuntaukset koittavat vieläkin vakavasti suostutella meitä seuraamaan strategioita ihmisten valtuuttamiseksi “tuottajina” ja “kuluttajina”, joidenkin jopa tarjotessa monimutkaisia kaavoja “kasvavan vaikutusvallan” sulauttamiseksi “inhimillistettyihin” markkinasuhteisiin — nämä ovat erinomaisia esimerkkejä siitä syvästä vaikutuksesta, joka kapitalistisella ajattelulla on ollut radikaaliin teoriaan.

¹⁶Adjektiivi *civic* (julkinen) kuvastaa yhteyttä kaupunkiin tai kuntaan, ei ainoastaan eroa sotilaallisiin tai kirkollisiin aiheisiin. Katso *The New Oxford Dictionary of English*, toim. Judy Pearsall (Oxford: Clarendon Press, 1998). Sanoilla kuten *civic*, *siviili*, *citizen*, *city* ja jopa *sivilisaatio* on yhteinen etymologinen juuri Latinalaisessa *civitas* käsitteessä, “asukkaiden liittoumassa”, vihjaten jälleen etät kaupungit — eikä valtiot — tarjoavat todelliset kannustimet politiikan ja kansalaisuuden kehitymiselle.

¹⁷Kansalaisuus viittaa inhimillisen potentiaalimme aktualisoitumiseen poliittisina olentoina ja on näin universaali käsite. Itseasiassa vain kansalaisuuden elpyminen tekee mahdolliseksi todellisen “pohjalta tulevan globalisaation”, koska konfederalismi ja kosmopoliittisuus ovat historiallisesti ja loogisesti yhteydessä tähän ihanteeseen.

sa” (mikä voi olla perustavampi laatuinen kuin sitä edeltänyt maanviljelyksen vallankumous) on kauaskantoisia seuraamuksia yhteiselle elämälle. Kaupunki tarjoaa tilan, joka oli avoin vieraille — tätä ei ollut olemassa heimoyhteiskunnissa, koska ne rajoittivat jäsenensä omaan esi-isiensä perintölinjaan ja rajoittivat näkemyksensä myyttisiin kosmologioihin. Kaupunki kasvavasti määritteli yksilön paikan yhteiskunnassa asukkuuden ja ammatin mukaan, sallien itsetietoisten kansalaisten asteittaisen ilmaantumisen. Heimo tai klaani ei ollut enää perustava yhteiskunnallinen yksikkö. Kaupungissa ihmiskunta otti laadullisen askeleen kvasi-animalistisista siteistä, jotka määrittelivät heimoyhteisöjä oikeasti sosiaaliin instituutioihin ja kulttuurillisiin siteisiin. Uudet kulttuurilliset ja taloudelliset suhteet työnsivät biologiset kategorisoinnit toissijaiseen asemaan (ilman että se koskaan lopetti niitä; tästä toimii todistusaineistona ne suuret erilaisuudet vallassa, rikkaudessa ja statuksessa, jotka kulkevat pahamaineisesti sukupuolen, iän ja etnisyyden mukana). Kansalaisuus ei enää venytettynä verisiteiden mukaan, vaan selkeästi alueellisten linjojen mukaan, teki mahdolliseksi ihmiskunnan yhtenäisyyden ihmisinä, mikä myöhemmin ilmaistiin universalististen uskonnollisten oppien ja universalisoitujen lakien kautta. Ihmiset saattoivat tulla yhteen, ihmisinä, päättääkseen kollektiivisesti julkisista asioista. Kansalaisuus on *humanitaksen* poliittinen konkretisoituma — ihanne yhteisestä inhimillisestä identiteetistä.

Tässä prosessissa kaupungit loivat uuden julkisen kentän, mikäli oli selkeästi *julkinen* ja kasvavasti *poliittinen*. Julkinen kenttä koostui nyt foorumeista ja areenoista, joissa asukkaat tapasivat, väittelivät ja päättivät lopulta yhteisöjensä jaetuista aiheista. Tässä julkisessa kentässä dialogi sai uuden keskeisyyden jossa, toivottavasti, järkevin väite voitti, puhdistuen näin päätöksenteon sen vanhoista myyttisistä ja uskonnollisista elementeistä. *Politiikan* luominen (määriteltynä kasvoittaisena demokraattisena itsehallintona, mikä on eri kuin puhtaasti sosiaaliset tuotannon ja sosialisiaation muodot, jotka edelsivät ja toimivat yhtäaikaan sen kanssa, sekä eri kuin valtiotaito mikä väärästi sen myöhemmin) oli selkeästi julkisten yhteisöjen suuntauksen huipentuma. Tämä prosessi on selkeästi näkyvässä Ateenalaisessa poliiksessä viidennellä vuosisadalla eKr. Siellä kansalaiset olivat hyvin ylpeitä siitä seikasta, että he olivat kaikki kykeneviä hallitsemaan itseään aktiivisen kansalaisuuden kautta. Sen vakavista puutteista huolimatta demokraattisena yhteiskuntana sen naisten, orjien ja muukalaisten kohtelun takia, Ateenalainen polis ja muut esimerkit ovat edelleen tärkeitä inspiraation lähteitä niille instituutioille ja kulttuureille, jotka voivat hoivata kasvotonta demokratiaa. Kommunalistinen yhteiskunta kasvattaa elvytettyä julkista kenttää, joka on piilevänä kaikissa kaupungeissa ja naapurustoissa nykypäivänä, ja hienostaa sitä luomalla konfederalistisen poliittisen rakenteen, jossa tämä julkinen kenttä voi kukoistaa ja kehittyä laajemmalla skaalalla.

Uudelleen luomalla suoran demokratian pyrimme aloittamaan järkevän yhteiskunnan luomisen, mikä on väistämättä pitkä prosessi. Kommunalis-

tinen yhteiskunta on järkevä siinä määrin missä se onnistuu institutionalisoimaan inhimillisyyden ja kansalaisuuden periaatteet. Se määrä missä me aktualisoimme inhimilliset potentiaalimme tulee aina olemaan määrittelevä standardi yhteiskunnallisen elämämme kehityksen arvosteluun. Vaikkakin se on juurtunut aluillaan olevaan pyrkimykseen kohti subjektiivisuutta, monimutkaisuutta ja täydentävyyttä, jotka näemme ensimmäisessä luonnossa tai siinä mitä oikeasti voisi määritellä biologiseksi evoluutioksi, meidän täytyy kääntyä kohti historiaa löytääksemme kaikkein hedelmällisimmät etiikan, taiteen, vapauden ja turvallisuuden saavutukset. Kommuniinien, demokratian ja solidaarisuuden ihanteet on johdettu yhteiskunnallisen historian avautumisesta, toistuvina mutta vielä täyttymättöminä potentiaaleina, jotka osoittavat inhimillisempään tulevaisuuteen.¹⁸ Kommunistit pyrkivät antamaan osansa tälle aktualisoitumiselle luomalla yhteiskunnan, joka hoivaa meidän kaikkein anteliampia inhimillisiä piirteitä.

Järkevässä yhteiskunnassa taloudellista elämää ohjaisi yksinomaan moraaliset ja ekologiset näkökannat. Perustava vaatimus että kaikkien kansalaisten tulisi antaa osansa yhteiselle hyvinvoinnille kykyjensä mukaan ja saada tuotteita yhteisöltä tarpeidensa mukaan olisi kaiken taloudellisen kehityksen pohjalla. Kuten Marx ja muut sosialistiset teoretikot osoittivat, yksikään esi-kapitalistinen talous ei ole ollut alisteinen suuremmalle markkinoiden ohjaukselle kuin nykyinen. Kysymykset tuotannosta ja jakelusta lakkasivat näin olemasta osa “moraalitonta” oppia, jossa tutkitaan markkinoiden vaihteluja, että löydettäisiin mahdollisuus voitonsaantiin ja lakkaamatonta etsintää mahdollisille alueille pääoman laajentumiselle. Pikemminkin taloudesta tulee eettisen huolen aihe, merkittävimmin kehittäen tuotantovoimia yhteiseksi hyväksi — ottaen huomioon ekologiset aiheet — että lopetettaisiin niukkuus ja nostettaisiin kaikkien elintasoja ja että korotettaisiin kansalaisten tietoisuutta kollektiivisista aineellisista vastuista., tuoden ihmiskunnan sortavalta “välttämättömyyden alueelta” laajemmalle “vapauden alueelle.” Että varmistettaisiin tämä prosessi kohti eettistä taloutta, meidän tulee *politisoida* taloudellinen elämä: eli asettaa talous suoraan julkiseen hallintaan ja lopulta kunnallistaa kaikki yhteiskunnalliset tarpeelliset resurssit ja tuotantovoimat.

Kommunistit pyrkivät luomaan vakaita institutionaalisia kehyksiä konfederalistiselle demokratialle ja eettiselle taloudelle. Kuitenkin analyysi yhteiskunnallisten rakenteiden käytännöllisistä toimista ei selitä niiden henkeä, sen enempää kuin ruumiinavaus kykenee selittämään ihmisen henkistä tilaa. Voi olla helpompaa ajatella yhteiskuntaa pelkkänä toimien tai käytäntöjen joukkona puhtaasti instrumentaalisella tavalla ja monet radikaalit vaikuttavat tekevän näin, kun he huutavat nykyisen yhteiskunnallisen järjestyksen epäoikeudenmukaisuuksista uskoen että yksinkertaiset mekanismit kuten uu-

¹⁸Tämä essee ei yritä tutkia rikasta ja hedelmällistä filosofista maaperää jolle kommunistinen ideologia on juurtunut. Lue Murray Bookchinin, *The Philosophy of Social Ecology: Essays on Dialectical Naturalism* (Montreal: Black Rose Books, 1995) saadaksesi kattava esittely

det edistykselliset yritykset, useammat kansanäänestykset tai kasvava valtion tekemä suuryritysten hallinta helpottaisi sitä vahinkoa, jonka kapitalistinen globalisaatio saa aikaan. Koska he ovat niin sotkeutuneita markkinayhteiskuntaan he eivät osoita *perustaviin* tapoihin, jotka johtavat meidät pois nykyisestä aineellisesta ja kulttuurillisesta kurjuudestamme. Yhteiskunta on enemmän kuin sen mekaanisten järjestelyidensä summa: sen täytyy pyrkiä tuomaan *merkitystä* sen asukkaille ja maailmalle, tämä on jotain jonka nykypäivän yhteiskunta on valitettavan kykenemätön tekemään. Kommunalistisella yhteiskunnalla tai itseasiassa millä tahansa yhteiskunnallisella rakenteella ei ole enempää arvoa kuin ne arvot, joita se pyrkii hoivaamaan asukkaiden keskuudessa ja se toivo minkä se välittää lapsilleen.

Kaikki yhteiskunnat, varhaisimmista heimolaumoista kaikkein kehittyneimpiin kapitalistisiin maihin, ovat tietoisesti ja alitajuisesti kasvattaneet uusia sukupolvia niiden olemassaoleviin perinteisiin, rituaaleihin, viisauteen ja arvoihin. Kaikki yhteiskunnat selkeästi sosialisoivat jäsenensä. Antiikin Ateenalaiset eivät ainoastaan luoneet kehittyneitä demokraattisia instituutioita kuten *ekklesian*, tai asukkaiden yleiskokouksen, vaan myös tietoisesti muodosti asukkaistaan tulemaan päteviä poliittisia toimijoita. *Paideian* käsite, elämän mittainen muodostava prosessi, jossa hoivattiin Ateenalaisten julkista persoonallisuutta, oli yhtä perustava Kreikkalaiselle demokratialle kuin *agora*, tai julkinen tori ja *ekklesia*. Julkisia vastuita ja kollektiivista identiteettiä hoivattiin julkisten festivaalien ja uskonnollisten rituaalien kautta, samoin kuin sen aseistautuneiden kansalaisten joukko-osastojen kautta, jotka muodostivat raskaiden jalkajoukkojen armeijan ja kansalaisten miehittämän laivaston. Tietyissä mielessä voimme ajatella, että jokainen Ateenalainen instituutio oli opettava. Ateenalainen ihanne tasapainoisesta, kykenevästä ja itseensä luottavista kansalaisista on suuressa kontrastissa nykypäivän kansallisvaltioiden ankeaan asukkaiden käsitteeseen. Kaikkien strategioiden, jotka pyrkivät luomaan todellisen demokratian nykypäivänä täytyy sisältää strategioita uudelleenluomaan moderni vastine antiikin *paideian* ihanteelle. Tulevaisuuden kommunalistisen demokratian järjestelmä hoivaa sen kansalaisten osanottoa kaikkiin julkisiin instituutioihin ja se tulee näin, demokraattisten käytäntöjen kautta, opettamaan heille demokraattisia ajatuksia ja keskinäistä vastuuntuntoa. Päämäärämme ei ole ainoastaan luoda uusia instituutioita vaan myös kansalaisia, jotka ovat täysin kykeneviä asuttamaan tämän demokratian ja kasvattamaan sen elinvoimaisuutta. Järkevässä yhteiskunnassa kansalaisia valistettaisiin demokraattessa politiikassa ja ihmisten solidaarisuudessa, kollektiivisissa velvollisuuksissa ja henkilökohtaisessa rehellisyydessä, samoin kuin ekologisessa mentaliteetissa, joka asianmukaisesti tunnistaa oikean paikkamme luonnossa.

Yhteiskunnan uuden harmonisaation luonnon maailman kanssa on vetoamus terveen järjen puolesta, päinvastoin kuin mitä jotkut vaikutusvaltaiset elementit ekologisessa liikkeessä ajattelevat. Antihumanistiset suuntaukset väittävät usein että ihmisolennot ovat vain loisia "luonnon maailmassa" ja

niiden tulisi pitää itseään nöyrinä “biosfäärisen demokratian” tai “kaikkien olentojen neuvoston” jäseninä. Ihmisten ylpeys ja sivistys, näin väitetään, on luonut ankeat ekologiset poikkeamamme. Ratkaisu jota ehdotetaan on, että ihmisten tulisi kieltää heidän erilliset inhimilliset kykynsä ja omaksua passiivinen alistuminen “luonnon laeille.” Kuitenkin, kuten Bookchin on toistuvasti huomauttanut, ongelma ei ole että ihmiset ovat *liian* sivistyneitä, pikemminkin se on että he *eivät ole tarpeeksi sivistyneitä*. Kapitalistiset suuryritykset ja valtion teollisuus voivat väittää edustavansa ihmisten etuja ja edistystä samalla kun ne tuhoavat biosfääriä, mutta nämä väitteet ovat täysin vääriä, kuten myös biosentriset väitteet että ihmisolennot sellaisenaan (ja heidän arvonsa) tuhoavat maailman. Ei sekoiteta kortteja enempää: sekä ihmiset että muut olennot kärsivät vakavasti kapitalistisesta riistosta, mutta kuitenkin monista esteistä huolimatta, on hyvin mahdollista luoda ekologinen *yhteiskunta*. Syväekologian yritykset korvata Prometealainen ihmisyys maanläheisellä “ekologisella tietoisuudella” ja ennaltamäärätyllä paluulla esiaikaiseen menneisyyteen on aivan yhtä vaarallista kuin nykypäivän yritykset legitimoida saalistavat kapitalistiset käytännöt.

Järkevä ekologinen yhteiskunta tulisi, kontrastina tälle, luomaan kulttuurin jossa meidän ainutlaatuiset inhimilliset ominaisuutemme kuten empatia, järjenkäyttö ja etiikka asetetaan luonnon ja yhteiskunnan evoluution palvelukseen. Potentiaalin tuon kaltaiselle kulttuurille olemassaolon mahdollisuudelle kielletään sekä vallitsevassa yhteiskunnassa kuin myös mystisten ekologien toimesta. Tie ekologiseen yhteiskuntaan vie eteenpäin ja kommunalistien tulee pyrkiä tuomaan ihmisten yhteisöt harmoniaan luonnon kanssa niin pitkälti on mahdollista, edistäen tasapainoisen yhteiskuntaekologian ajatuksia, lopulta pisteeseen jossa ristiriidat yhteiskunnan ja luonnon välillä lieviytyy suuresti niiden kahden välisellä täydentävällä suhteella. Kommunalistisessa yhteiskunnassa konfederaaliset demokratisoituneiden kuntien verkostot olisi niin pitkälti kuin mahdollista kudottu luovasti niiden ympärillä olevien alueiden ekologiaan.

Kauniiden sanojen ei tulisi kuitenkaan antaa peittää niitä vaikeuksia, jotka on tuon kaltaisen yhteiskunnan saavuttamisen edessä. Meidän demokratisoituja kuntiamme ei tulla varmastikaan saavuttamaan pelkästään väittelemällä ja hyvillä tarkoituksilla. Radikaalien täytyy olla valmiita ottamaan osaa kamppailuun antaa valta nykyisille kunnille niin että tavalliset miehet ja naiset voivat saada vallan päättää yhteiskuntansa kohtalosta.

Kommunalistisen vaihtoehdon rakentaminen

Vaatimukset “uudesta politiikasta” ja erityisistä aloitteista laajentaa ruohonjuuritason demokratiaa ovat usein kärsineet selkeyden puutteesta niiden analyysissä ja kirjoitetuissa ehdotuksissa. Meidän täytyy voimakkaasti selvittää niitä rakenteita, jotka aito demokratia tarvitsee ilmaantuakseen ja

tarjota vastauksia kysymykseen vallasta. Uudet demokraattiset instituutiot täytyy yhdistää uuteen konfederaaliseen perustuslakiin, joka selkeästi nimeää kunnallisen konfederaation oikeudet ja vastuut. Meidän täytyy tietoisesti rakentaa ehdotettu uusi demokratiamme menestymään sekä sen kasvattavassa roolissa sekä sen käytännöllisessä kyvyssä toimia.

Ei ole olemassa mitään toista keinoa, jolla ihmiset voivat päättää yhteiskunnallisen kehityksen suunnan, kuin vaatimalla että vallan täytyy olla koko kansan käsissä. Uuden hallintomuodon, kollektiivisesti organisoituneen kansanvallan, tulisi korvata valtio ja kapitalismi. Ja mikäli aiomme organisoida tuon kaltaisen kansanvallan meidän täytyy selvittää kuinka se tullaan saavuttamaan. Monet hyvää tarkoittavat mutta naivit radikaalit näyttävät uskovan, että jos levitämme valtaa laajalle, niin että meillä on niin kutsuttu minimaalinen valtio, pienimuotoista markkinataloutta ja rajoitettu valta, joka on jaettu erilaisille julkisille instituutioille, olemme silloin luoneet kelvollisen poliittisen vaihtoehdon. Kuitenkin nämä radikaalit rakenteet tulevat lopulta marginalisoiduiksi tai sulautetuiksi valtion ja markkinoiden voimakkaan antidemokraattisen voimaan. Minkä tahansa uskottavan vaihtoehdon täytyy pyrkiä haastamaan, kohtaamaan ja lopulta korvaamaan näennäisen kaikkivoivan kapitalistisen järjestelmän, kaikissa sen muunnelmissa. Vallan täytyy keskittyä jonnekin ja kommunistit uskovat vakaasti että sen ei tule olla valtuustoissa, komiteoissa, kollektiiveissa tai valtiossa, vaan että *vallan* tulee pysyä kunnallisissa yleiskokouksissa, koska ne ovat kaikkein suurin demokratian muoto.

Kamppailu yhteiskunnallisen kehityksen ohjaamisesta on jatkuvaa, eikä meidän tule sallia hyvin todellisten, vaikkakin usein peitettyjen paineiden sumentua "pluralistisen" lähestymistavan myytin alle, asettaen kaikki hyvät tarkoitukset samalle viivalle. Emme voi ylenkatsoa todellisia eroja linjapäätöksissä ja käytännössä, joka nousee yleiskokouksista. Kommunistit ottavat aktiivisesti osaa poliittiseen elämäänsä ja yhteiskunnallisiin kamppailuihin, työskennellen aloitteiden kanssa, jotka yrittävät laajentaa kansanvaltaa. Vallankumoukselliset ovat tehneet näin vuosisatojen ajan, vaikkakaan he eivät aina ole olleet johdonmukaisia siinä: esimerkiksi Bolsevikkien vaatimus työläisten neuvostoista kesällä 1917, oli räikeässä ristiriidassa Bolsevikkisen puolueen julmien keskittävien pyrkimysten kanssa, kun he olivat saaneet vallan käsiinsä käyttäen sitä kaikkia ruohonjuuritason instituutioita vastaan. Välittömästi Helmikuun vallankumouksen jälkeen paineet Krenskyn väliaikaishallituksen ja radikaalien yritysten järjestää uusia työläisten, maalaisten ja sotilaiden neuvostoja välillä tulivat hyvin teräviksi ja ne saivat väliaikaisen ratkaisun kun Bolsevikit ottivat vallan Lokakuussa 1917. Tämän lisäksi uusi paine nousi neuvostojen ja uuden Bolsevikkisen diktatuurin välillä, joka täytyi kohdata pian. Joko yhdellä tai toisella puolelle tuli olemaan lopullinen valta. Valitettavasti Venäläiset vallankumoukselliset eivät kyenneet puolustamaan heidän vasta saavuttamaansa vapautta Bolsevikkisen puolueen syövyttävältä laajentumiselta. Tämä tragedia voidaan ensisijaisesti nimetä kykene-

mättömyyden ratkaista vallan kysymys syyksi, tai selkeästi määritellä mikä instituutio — neuvostot vai Puolue — tuli olemaan poliittisessa vallassa. Neuvostojen vallan menetys teki Venäjän täyden byrokratisoinnin mahdolliseksi ja myöhemmin Stalinistiset koko vallankumouksellisessa liikkeen manipulaatiot ja vääristymät gulagien, puoluejohtajien ja NKVD:n painajaiseen. Espanjan anarkistit kohtasivat saman paradoksaalisen dilemman Heinäkuun 1936 jännittävinä päivinä, kun he aluksi *kieltäytyivät* ottamasta valtaa ja institutionalisoimaan työläisten hallinnan ja jälleen, vain muutamia kuukausia myöhemmin, kun he asettivat neljä johtavaa *cenetistasia* liberaaliin tasavaltalaiseen hallitukseen, hyläten kaikki periaatteensa.¹⁹ Nämä traagiset virheet kuristivat vallankumouksellisen liikkeen kauan ennen kuin Kenraali Francon falangit saivat Espanjan sotilaalliseen hallintaansa. Toimien kuten valta oli jollain tavalla olemassa tyhjiössä ja uskoen että pelkästään jättämällä se huomiotta se voitaisiin poistaa, osoittautui tuhoisaksi, koska työläiset jäivät systemaattisesti vaille institutionaalisia keinoja puolustaa omaa vapauttaan. Onneksi historiasta voi oppia, että emme ole “tuomittuja toistamaan sitä” ja tärkeä opetus on, että tätä tuhoisaa epäselvyyttä siitä kenellä vallan tulisi olla ei tule sallia vallankumouksellisen mullistuksen jälkeen.

Kohtaamme tämän haasteen jopa tänään, seuraamuksena sekavuudesta vallan ja demokratian ympärillä uusissa “globalisaation” vastaisissa liikkeissä, varsinkin sen anarkistisissa elementeissä, jotka usein väittävät että valta *sellaisenaan* on “paha”, joka tulisi lopettaa. Tämä vaatimus ei ole ilman historiallisia edeltäjiä anarkistisessa liikkeessä. Kuten Espanjalainen anarkosyndikalistinen CNT hämmästyttävää kyllä totesi; “Ei ole olemassa sellaista asiaa kuin vallankumouksellinen valta, koska *kaikki valta* on taantumuksellista luonnostaan.”²⁰ Kuten Bookchin on korostanut: se että valta on yhteiskunnallista todellisuutta on fakta, joka täytyy kohdata; se on olemassa, se on käsinkosketeltavaa ja se on institutionalisoitunutta. Vallan täytyy olla jossain, se yksinkertaisesti ei voi olla keskitettyä ja hajautettua samanaikaisesti — tulee aina olemaan yksi instituutio, jolla on valta toteuttaa poliittisia päätöksiä.

Kommunistit pyrkivät vetämään vallan alas kunnille, että se voitaisiin sitten jakaa tasan asukkaiden kesken, vapaudenhenkisen kunnallispolitiikan

¹⁹Minun täytyy korostaa että valta oikeasti annettiin CNT-FAI:lle Heinäkuussa 1936, ensin sen tekivät työläiset, jotka olivat voitokkaasti vastustaneet fasistista kapinaa Barcelonassa, katsoen anarkisteja saadakseen johtajuutta, sen jälkeen sen teki Lluís Companys, Katalonian valtion johtaja, joka kohteliaasti tarjosi CNT-FAI:lle oikeutta perustaa oma hallituksensa! Tämä fakta paljastuu useimmissa yleisissä teoksissa Espanjan vallankumouksesta, vaikkakin anarkistiset kirjailijat usein vähättelevät CNT-FAI:n kieltäytymystä Companysin tarjouksesta. Löydät mielenkiintoisen anarkistisen esityksen tästä Agustín Guillamónin *The Friends of Durruti Group: 1937-1939* (Edinburgh and San Francisco: AK Press, 1996).

²⁰Tämä on lainaus jota käytetään esittelemään osa 5, “Anarchism in Action”, Peter Marshallin *Demanding the Impossible: A History of Anarchism* (London: Fontana Press, 1993), s. 429. Korostus lisätty.

kautta. Se fakta että nykypäivän kunnat kopioivat valtiota parhaan kykynsä mukaan tai, vielä huonommassa tilanteessa, koittavat matkia kilpailevia suuryrityksiä ei tarkoita sitä, että niitä ei voi muuttaa, demokratisoida radikaalisti tai itseasiassa muuttaa oikeasti yhteisöllisiksi yksiköiksi. Kunnilla on erilainen historia kuin kansallisvaltiolla — itseasiassa ne edeltävät sen ilmaantumista — ja meidän täytyy rakentaa niiden täyttymättömien potentiaalien päälle. Väitämme että kansan valtaan saaminen voi tapahtua vain ihmisten asuttamien yhteisöjen läpikotaisen valtaan saattamisen ja uudelleenrakentamisen kautta. Ainoastaan kunnat sallivat suoran kansalaisten osanoton ja hallinnan julkisista asioista; itseasiassa on niin että ainoastaan kunnissa ihmiset voidaan valtuuttaa *kansalaisina*, eikä “kuluttajina”, “äänestäjinä” tai osanottajina välittömissä mielipidemittauksissa. Loogisesti kommunalistinen politiikka pyrkii voimistamaan kuntia ja muuttamaan ne suoriksi demokraatioiksi, että varmistettaisiin kansalaisten vallassa pysyminen.

Kunnallisen vallan saavuttaminen ei tarvitse missään mielessä johtaa alueelliseen eristäytymiseen ja nurkkakuntaiseen paikallisuuteen. Avoimen yhteistyön täytyy ylittää paikalliset tai “bioregionaaliset” rajat, monien eri kuntien päättämät linjapäätökset täytyy olla rakenteellisesti koordinoituja. Tämä ei tarkoita että valtaa täytyy keskittää; mikäli kehitämme konfederaalisen yhteistyömuodon, valta voi aivan hyvin jäädä kunnallisten yleiskokousten tasolle. *Linjapäätösten* tekeminen on kunnallisten yleiskokousten erioikeus, samalla kun hallinnolliset kysymykset voidaan helposti hoitaa valtuustoissa ja komiteoissa. Konfederaatiot, joilla itsellään on pitkät historialliset juuret, tekevät mahdolliseksi poikkialueellisen kulttuurillisen vaihdon, hallinnon, koordinaation ja resurssien jaon. Konfederaatio ei missään mielessä tarkoita valtiota tai valtion kaltaista järjestäytymismuotoa, koska konfederaatiolta puuttuu minkäänlainen järjestelmällinen väkivallan muoto, joka olisi kansan yläpuolella ja koska amatöörit hallinnoisivat yhteiskuntaa kaiken aikaa — konfederaaliset valtuutetut ovat täysin vastausveloitteisia heidän edustamilleen yleiskokouksille ja niiden takaisin kutsuttavissa, sekä heidän täytyy tuoda kaikki päätökset yleiskokoukselle saadakseen heidän hyväksyntänsä, muokkaukset tai hylkäyksensä.

Loogisesti koska kommunalistit työskentelevät kunnallisen demokratian ja konfederaalisten hallintomuotojen puolesta, kannatamme johdonmukaisesti myös talouden kunnallistamista. Jos poliittinen demokratiaa aikoo olla toimivaa ja luoda tarpeelliset edellytykset tasa-arvoiselle osanotolle, niin ihmisten kokonaisuudessaan täytyy ohjata kaikkia taloudellisen tuotannon ja jakelun puolia. Vapaudenhenkinen kunnallispolitiikka vaatii tehtaiden, työpajojen, maan, asuntojen ja muun yhteiskunnallisesti tärkeän omaisuuden asettamista kunnalliseen hallintaan. Kunnallistaminen eroaa selvästi perinteisistä radikaaleista käsitteistä että työläisten tulisi ohjata sitä neuvostoissa ja komiteoissa, jotka ovat työpaikkojen sisällä. Syndikalismi perustuu ajatukseseen että ammattiliittojen tulisi kumota kapitalistinen luokka yleislakolla ja ottaa valta yhteiskunnassa. Kommunalistit ovat hyvin kriittisiä arkaaisia

työläisten hallinnan ajatuksia kohtaan, mutta tulevat taistelemaan vakavissaan lopettaakseen yksityisomaisuuden ja työvoiman riiston ja turvatakseen lopullisen siirtymän eettiseen talousjärjestelmään. Luokkakamppailu palkkatyöläisten ja kapitalistien välillä on varmasti olemassa, mutta että saavutetaisiin luokaton yhteiskunta valtaan päässeiden kansalaisten, jotka hallitsevat täysin yhteiskuntaa, täytyy kamppailla sen puolesta.

Tulevaisuuden kunnat

Historia on täynnä jännittäviä kunnallisia instituutioita, jotka tekevät tämän ihmisten vapautumisen projektin mahdolliseksi. On mielenkiintoista havaita että Eurooppalaisessa historiassa, vallankumouksellisia julkisten vapauksien puolustajia on poikkeuksetta kutsuttu *comuñeroiksi*, *kommunardeiksi* tai *kommunalisteiksi*. Myöhäisen keskiajan mullistuksissa vapaat kaupungit täplittivät Eurooppaa, usein liittoutuen yhteen voimakkaisiin poliittisiin ja sotilaallisiin liigoihin, kamppailen aikalaisten Karolingialaisten peritsijöiden keskitysyrityksiä, jotka julmasti muodostivat ilmaantuvia Eurooppalaisia kansallisvaltioita suoraan kunnallisten vapauksien kustannuksella. Nämä kaupungit ja kunnat vaativat toistuvasti oikeuttaan itsenäisyyteen ja konföderoitumiseen verisissä kamppailuissa aatelisia ja monarkkeja vastaan. Jopa nykypäivänä ihanne “kommuunien kommuunista” on vieläkin piilevä uhka moderneille kansallisvaltioille.

Sille, että hoivattaisiin tätä ihannetta ja että luotaisiin kommunalistinen yhteiskunta, johdonmukainen joukko radikaaleja ajatuksia on korvaamaton. Minkä tahansa vakavan vaihtoehdon kapitalistiselle järjestelmälle täytyy taistella ideologista sekavuutta vastaan, joka kulkee meidän aikamme kulttuurisen barbaarisuuden siivellä. Kommunalisteina ideologinen vaihtoehtomme täytyy muodostaa johdonmukainen kokonaisuus ja sen täytyy aina olla yhteydessä käytännölliseen politiikkaan. Vaikkakin muuttuvat yhteiskunnalliset olosuhteet ja uusien poliittisten kokemuksien täytyy valistaa ideologiaa, tämä ideologinen vaihtoehto lepää useilla perustavilla periaatteilla, joita radikaalien täytyy puolustaa vakaasti sekä sanoin että käytännössä.

Radikaalista vaihtoehdosta voi tulla todellisuutta ainoastaan jos sillä on allaan ideologia sekä vastuuntuntoinen liike, joka on valmis militantisti vastustamaan kaikkia sorron, riiston ja ihmisoikeuksien rikkomisen muotoja vastaan, samalla kun se kamppailee uusien rakenteiden puolesta, jotka voivat antaa muotoa yhteiskunnalliselle vapaudelle. Tässä kamppailussa radikaalien täytyy kehittää ja edistää tietoisia strategioita kansalaisten valtuuttamiseksi, samalla kun ottavat osaa täysin rinnoin kunnalliseen politiikkaan.

Kommunализmi ja sen vapaudenhenkinen kunnallispolitiikka, voi tuoda radikaalit ulos reformistisesta *Realpolitikin* umpikujasta ja tuhoontuomituisista kommunitaarisista yrityksistä. Emme voi muuttaa yhteiskuntaa pitämällä laittomia katujuhlia, lähettämällä vetoamuksia politiikoille tai pitämällä suu-

ria mielenosoituksia. Meidän täytyy rakentaa uusi poliittinen järjestö, jota ohjaa selkeä joukko periaatteita ja sääntöjä, joka pyrkii olemaan kollektiivisesti laajemman demokratian ja yhteiskunnallisen muutoksen puolesta toimivan radikaalin liikkeen kärki. Meidän poliittiset käytäntömme täytyy pyrkiä nostamaan yhteiskunnallista tietoisuutta ja tarjoamaan kaikkein relevantimmat ratkaisut nykyisiin ongelmiimme. Ne täytyy esittää julkisesti suunnitelmien, ohjelmien, raporttien, kampanjoiden ja projektien joukon kautta. Kommunistit ottavat aktiivisesti osaa kansanomaisiin liikkeisiin, julkisiin foorumeihin, radikaaliin yhteistyöhön ja kansalaisten aloitteisiin, sekä ajavat ehdokkaita kunnallisvaaleissa — aina pyrkien uudelleenrakentamaan kuntamme ja radikaalisti muuttamaan olemassaolevaa yhteiskuntaa. Seurauksena kommunistisesta toiminnastamme toivomme toimivamme poliittisena etujoukkona, aina pyrkien saavuttamaan tulevaisuuden kunnat.

Kapitalismilla ei ole kunniaa olla parasta mitä historialla on tarjottavanaan. Aivan päinvastoin, se toimii kuin syöpäkasvain tuhoten lopulta sekä yhteiskunnan että luonnon, samalla kun se laimentaa kaikkia meidän huomaaneja instituutioitamme ja arvojamme. Kunta tarjoaa lupauksen tulevaisuudesta, jossa voimme viimein tulla oikeasti inhimillisiksi. Kapitalismilla on ollut aikansa; se täytyy korvata ekologiselle, humanistisella ja demokraattisella vaihtoehdolla.